

УКРАЇНА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

У статті автор розглядає постановку питання щодо стратегії геополітичного курсу Української держави, розвитку громадянського суспільства, організації державного життя. Завдання розробки й впровадження ефективної національної стратегії визначення геополітичних пріоритетів і життєво важливих національних інтересів, стимуляції усвідомлення політичною елітою ролі й місця України в глобальному геополітичному просторі стають ключовими імперативами, визначальними її політичного майбутнього.

Ключові слова: стратегія, геополітика, глобалізація, зовнішня політика, європейська інтеграція.

Новоскольцева Л.

Украина в условиях глобализации: национальные интересы и социально-экономическое развитие

В статье автор ставит вопрос о стратегии его геополитического курса Украинского государства, развития гражданского общества и организации государственной жизни. Задачи разработки и внедрения эффективной национальной стратегии, определение геополитических приоритетов и жизненно важных национальных интересов, стимуляции осознания политической элитой роли и места Украины в глобальном геополитическом пространстве становится ключевыми императивами, определяющими ее политическое будущее.

Ключевые слова: стратегия, геополитика, глобализация, внешняя политика, европейская интеграция.

Novoskolceva L.

Ukraine in the conditions of globalization: national interests and socio-economic development

The Ukrainian state requires the issue of the strategy of its geopolitical course, the development of civil society and the public life. Tasks, development and introduction of an effective national strategy, definition of geopolitical priorities and vital national interests, stimulation of awareness of the political elite of the role and place of Ukraine in the global geopolitical space becomes a key imperatives, the key of her political future.

Key words: strategy, geopolitics, globalization, foreign policy, European integration.

Початок третього тисячоліття спонукає людство до осмислення нових тенденцій розвитку та пошуку кожною країною стратегії в майбутньому. Вхідження України у світовий простір позначається відчутними зрушеннями в усіх сферах її життя – політичній, соціально-економічній тощо. Україна стала на шлях соціального прогресу, стабільності, реалізує ідею забезпечення пріоритету прав і безпечної життєдіяльності людини. Більш чітко визначається її місце та роль у геополітичному та геокономічному просторі. Відстежуються основні тенденції розвитку українського суспільства в сучасній цивілізації, осмислюються конкретні цілі й завдання з урахуванням наявних фінансових і матеріальних ресурсів держави, оптимальні шляхи їх досягнення. Суспільство все більше усвідомлює, що відсутність в Україні суспільного консенсусу з політичних, економічних, соціальних питань – одна з головних причин не тільки кризи в Україні, але й системної кризи пострадянських суспільств.

“Сподівання української нації, які протягом віків живилися ідеєю державної самостійності, здійснилися наприкінці ХХ століття. Україна здобула незалежність мирним демократичним шляхом, поклавши шляхом її становлення повернення до європейських цінностей”¹. В Україні наявні передумови до подолання кризових явищ і поліпшення політичної, соціально-економічної ситуації в короткостроковій перспективі. За умови орієнтації на демократичні цінності розвиваються процеси формування громадянського суспільства та механізму соціального партнерства, формуються інтегральні національні цілі, які визначатимуть стратегічні етапи розвитку держави – поліпшення життя народу України, підвищення тривалості життя населення, конкурентоспроможності України в глобальній системі, зміцнення засад демократії.

Відбуваються зміни світових цивілізаційних процесів в умовах глобальних перетворень у галузі економіки, політики, виробництва, торгівлі, фінансів, інформації, комунікації. Така ситуація в науковому та політичному обігові отримала назву глобалізація².

У Політологічному словнику глобалізація визначається як універсальний процес чи низка процесів, які породжують розмаїття зв'язків та взаємодій, що трансцендують держави і суспільства, котрі складають сучасну світову систему³. Глобалізація пов'язана з різким зростанням інтенсивності й глибини економічної, екологічної та суспільної взаємозалежності: інтенсивності, бо йдеться про дедалі більшу кількість, діапазон і масштаб трансакцій, що долають кордони; глибини, міри, якою ця взаємозалежність впливає на способи внутрішньої організації суспільств і сама зазнає їхнього впливу.

Ідея глобалізації полягає в дедалі більшому розриві між уявленням про суверенну державу, яка сама визначає власне майбутнє, та сучасною глобальною економікою й складністю світового суспільства. Ідея глобалізації набула розвитку у трьох вимірах:

- збільшення могутності фінансових ринків і подальша інтенсифікація торгівлі змушує окремі держави здійснювати макроекономічну політику та формувати дедалі ближчі між собою проринкові політики, які мають бути схвалені фінансовими ринками;

- матеріальна інфраструктура світової економічної взаємодії, насамперед нові інформаційні технології, системи комунікацій і транспорту, сприяють всесвітньому поширенню цінностей, знань та ідей, спонукають до міждержавної самоорганізації інститутів громадянського суспільства, які можуть бути відносно незалежними як від державних органів, так і від приватних економічних агентів;

- щоб в інституційному плані не опинитися на узбіччі соціального прогресу, держави змушені де-

далі більшою мірою дотримуватися широкого розмаїття правил, законів і норм, встановлених і закріплених у відповідних документах міжнародною спільнотою, імплементуючи їх у власному політико-правовому полі⁴. Сучасна міжнародна правова система все більше й більше впливає на правові системи окремих держав, сприяє їх нівелюванню, призводить до стирання меж між муніципальним, міжнародним і транснаціональним правом. Вітчизняні науковці визначають чотири основні підходи до визначення цієї дефініції:

1. Глуначення глобалізації як процесу зміцнення зв'язків між найвіддаленішими частинами світу.
2. Процес поширення по всій планеті єдиних, спільних для усього людства технологій, культури, ідей, ціннісних орієнтацій, способу життя, поведінки.
3. Виникнення спільних для світового співробітництва проблем (економічних, політичних, військових, екологічних).
4. Процес зростання загальнолюдських інтересів у всіх сферах людського буття, спричинених поглибленням взаємозв'язків і взаємозалежностей країн і народів⁵.

Становлення глобалістики як особливої галузі наукового пізнання припадає на кінець 60-х – початок 70-х років ХХ ст. Абсолютно реальною стала альтернатива: або людство знайде шляхи раціонального розв'язання глобальних проблем, або загине. Саме в зазначений період створювалися математичні, економічні та соціодинамічні моделі розвитку людського суспільства, що містили висновки про необхідність припинення або обмеження економічного росту і науково-технічного прогресу з метою збереження природного середовища та економії сировинних ресурсів.

Глобалістичні дослідження головним чином розгортаються у двох площинах:

- а) перспективи розвитку людської цивілізації в цілому і окремих регіональних цивілізацій;
- б) перспективи входження окремих країн до так званих “західної” або “східної” цивілізації, або ж до світової цивілізації як співдружності держав і народів.

У теорію глобалістики і міжнародної безпеки значний внесок зробили видатні вчені світу після Другої світової війни. Відповідні розробки містяться у працях Н.Бора, Ф.Жоліо-Кюрі, в „Маніфесті Рассела – Ейнштейна” (1955), виступах і публікаціях лідерів країн „делійської шістки” (Аргентини, Греції, Індії, Мексики, Танзанії і Швеції), матеріалах „незалежної комісії”, яку очолював Улоф Пальме (1980 – 1989), а також “Римського клубу” – міжнародної неурядової організації, яка була заснована 1969 року.

Важливе значення в науковому пізнанні глобалістики мають доповіді вчених – членів Римського клубу: „Людство біля поворотного пункту” М.Месаровича (США) та Е.Пестеля (Німеччина), групи американських вчених на чолі з Дж.Барні, роботи першого президента Римського клубу А.Печеї. Саме роботи Дж.Форрестера та А.Печеї поклали початок глобальному моделюванню майбутнього – надзвичайно важливого та перспективного напрямку соціального пізнання і практики. Дослідження таких вчених, як Ласло “Цілі для людства”(США), Я.Тінбергена “Перегляд світового порядку” (Нідерланди), Д.Габор (Великобританія), М.Малиця (Румунія), О.Джаріні (Італія), Б.Гаврилишин (США), А.Сахаров (Росія) збагатили світову глобалістику.

Заслугою Дж.Форрестера і ряду авторів доповідей Римського клубу є постановка глобальних проблем як особливих і невідкладних.

Стосовно української дійсності, наріжним каменем у становленні теорії глобалістики стали праці академіка В.Вернадського, який зазначав, що людина у сучасному світі може і повинна діяти та мислити не тільки в аспекті конкретної особи, сім'ї, людських спілок та держав, а й у планетарному масштабі. Висунута В.Вернадським наукова концепція трансформації біосфери в ноосферу фактично являє собою схему ієрархії філософсько-політичних, природничо-наукових і техніко-економічних аспектів глобальних проблем. Вчення В.Вернадського про ноосферу дає підстави вважати його предтечею теорії глобалістики.

Проблема глобалістики довгий час залишалася поза межами теоретичних пошуків вітчизняних вчених. Лише протягом останніх років з'явилися публікації з цієї проблематики. Її висвітлення знайшло місце у працях Івана Лисяка-Рудницького, опублікованих у двотомнику “Історичне есе” (1994), Степана Рудницького “Україна з становища політичної географії” (Мюнхен). Праці талановитих вітчизняних вчених В.Андрущенко, В.Бар'яхтара, О.Білоруса, В.Вергуна, М.Голубця, В.Геєця, В.Горбуліна, Л.Губерського, Я.Дашкевича, С.Дорогунцова, М.Долішнього, М.Дністрянського, В.Крисаченка, В.Кременя, М.Кірсенка, Б.Коневої, М.Кулініча, В.Кухара, Ф.Липи, М.Михальченка, В.Мороза, С.Пирожкова, Ф.Рудича, К.Ситника, О.Тимченка, В.Ільченка, В.Манжолі, В.Шевчука та інших дослідників засвідчують, що глобалістика стала безпосереднім предметом вітчизняної науки, і осмислення її досліджується на високому рівні.

Наслідки глобалізації суттєво впливають на історичну долю народів на континентах. Пошук адекватної моделі розвитку суверенної держави, у тому числі й України, вимагає системного підходу до вміння глобально мислити. Глобалізація, на думку багатьох вчених, є новою фазою розвитку світогосподарських зв'язків, що ведуть до переходу від світової економіки держав до глобальної економіки. Перша розглядається ними як об'єднання взаємопов'язаних суверенних національних економік внаслідок їх інтеграції та інтернаціоналізації. Друга вважається вищою формою економічної діяльності у планетарному просторі⁶.

Історія політичної глобалізації тісно пов'язана зі створенням перших міжнародних установ. Політична інтеграція капіталістичних держав сприяла поглибленню довгострокових світових відносин. Стрімке прискорення глобальних процесів стало результатом інтенсифікації низки економічних, політичних і технологічних факторів. Варто особливо відзначити, по-перше, засилля транснаціональних компаній у світовому господарстві; по-друге, формування ринкової економіки на постсоціалістичному просторі; по-третє, підвищення ролі інформаційних, комунікаційних і комп'ютерних технологій та їх значення в економічній глобалізації світу⁷.

Розбудова Української держави потребує постановки питання щодо стратегії її геополітичного курсу, розвитку громадянського суспільства, організації самого державного життя, де суттєве значення має адаптація України до новітнього досвіду європейського державотворення, проведення зовнішньополітичного курсу, який має цілком відповідати ідеї створення сильної демократичної європейської країни з власною національною зовнішньою політикою. Завдання розробки й провадження ефективної національної стратегії визначення геополітичних пріоритетів і життєво важливих національних інтересів, стимуляції усвідомлення політичною елітою ролі й місця України в глобальному геополітичному просторі стають нині ключовими імперативами, визначальними чинниками її політичного майбутнього.

Україна усвідомлює себе в політичному контексті й контексті розвитку світової цивілізації. Однак треба усвідомлювати також і те, як світова спільнота сприймає Україну і яким бачить її місце у сучасному світі. Визначення геополітичних інтересів України потребує врахування складної системи інтересів різних країн, розкладу економічних, політичних, військових і духовних сил у кожному регіоні світу. Це стосується й найближчих сусідів України, і усіх інших країн, які прагнуть знайти власні інтереси в Україні або являють для неї особливий інтерес.

Україна намагається демонструвати стабільну політику. Основні засади зовнішньої політики нашої держави були закладені ще Декларацією про державний суверенітет України (16 липня 1990 року), в якій визначено демократичний і миролюбивий зовнішньополітичний курс. Для обґрунтування власної лінії держави на міжнародній арені Верховна Рада України схвалила 2 липня 1993 року „Основні напрями зовнішньої політики України”. Цей документ визначив національні інтереси України і завдання її зовнішньої політики, засади, на яких повинна реалізовуватися зовнішньополітична діяльність. Пріоритетними сферами зовнішньополітичної діяльності визначено розширення участі в європейському регіональному співробітництві, а також у межах СНД; активна участь у діяльності ООН; дієва співпраця з державами Європейської співдружності та НАТО⁸.

Одним із головних напрямів зовнішньополітичної активності України є регіональне співробітництво, співпраця з країнами найближчого оточення: встановлення рівноправних, дружніх відносин зі своїми безпосередніми сусідами на основі визнання територіальної цілісності один одного, непорушності існуючих кордонів, створення відповідної договірно-правової бази.

Європейська інтеграція України передбачає налагодження добрих відносин із сусідніми європейськими державами. Країни Центрально-Східної Європи зацікавлені в розвитку взаємовідносин та всебічній підтримці України, оскільки підтримка демократичного розвитку в Україні є важливим чинником їх власної безпеки. Активно розвиваються контакти з Польщею, яка першою визнала незалежність України. Між державами укладено Договір про добросусідство, дружні відносини та співробітництво. Пріоритетними напрямками в економічній сфері визначено співробітництво у сільському господарстві, фармацевтичній промисловості, енергетиці та охороні природи (травень 1992 року). Українсько-польські відносини вийшли на рівень стратегічного партнерства. Серед здобутків українсько-польських стосунків треба виділити:

1. Зняття з порядку денного всіх проблем політико-економічного та ідеологічного характеру.
2. Наявність суспільного та міжнаціонального примирення між країнами.
3. Позитивну динаміку громадських, бізнесових та культурно-мистецьких контактів.

Всебічне поглиблення українсько-польського стратегічного партнерства набуває особливого значення останнім часом.

Вельми важливим для України є сприяння словацької сторони у наближенні нашої держави до європейських інтеграційних структур. За сімнадцять років українсько-словацьких відносин було укладено угоди про співпрацю, взаємні капіталовкладення, створення спільних підприємств, ефективну транзитну торгівлю. Із самого початку встановлення дипломатичних відносин активно й динамічно розвивається співробітництво між військовими відомствами наших країн.

Плідно розвиваються і українсько-угорські відносини. Сторони передбачили надання взаємодопомоги, зобов'язалися брати участь у захисті етнічних, культурних, мовних та релігійних прав і свобод національних меншин відповідно до міжнародних документів. Основну увагу у двосторонніх відносинах з Україною Угорщина звертає на питання торгівельно-економічного співробітництва та становища національних меншин.

Одним із визначальних чинників, які суттєво впливають на геополітичне становище України та її внутрішнє становище, є Росія. Суть стратегічних інтересів Росії полягає в тому, що через територію України проходять життєво важливі для Росії транспортні транзитні шляхи – газо- і нафтопроводи, автомагістралі та залізниці, що з'єднують її з Центральною і Західною Європою. Що стосується

України, то її пов'язаність з Росією пояснюється насамперед імпортом енергоносіїв, усталеними господарськими зв'язками, значним відсотком росіян у складі населення держави.

Українсько-білоруські дипломатичні відносини було встановлено у грудні 1991 року, після чого підписано понад 130 різноманітних угод. Постійно зростає зовнішньоторговельний обіг між країнами. Налагодження тісних контактів сприяло розгортанню процесів взаємного інвестування.

В зовнішню політику України вносяться певні корективи відповідно до міжнародних реалій, однак Україна намагається здійснювати послідовний і прогнозований стратегічний курс, що характеризує її як надійного та стабільного партнера на світовій арені. Неостратегію України визначають три головні вектори зовнішньополітичних взаємодій, які зумовлюють історичну конфігурацію пріоритетів країни. Це євразійський, європейський та південно-східний напрями, навколо яких складаються відповідні парадигми зовнішньополітичного мислення. Вони мають глибокі історичні корені й зумовлені низкою геополітичних чинників, що свідчить про їхню об'єктивність та важливість для існування держави.

Отримуючи можливість жити власним життям, Україна повинна була визначатись у таких напрямках: як і з ким укласти угоди і налагоджувати союзні відносини. Здобувши незалежність, Україна знову стоїть перед завданням визначення себе в тих напрямках. У громадській думці йде боротьба між прихильниками західного й північно-східного напрямів. Визначення національного інтересу України у цьому питанні є стратегічним вибором, і сформовані рішення сьогодення позначаються на долі держави на десятиліття вперед. Геополітична ситуація України вимагає створення збалансованої системи відносин з всіма векторами.

Проведені ученими дослідження містять усвідомлення невідворотності змін, що відбуваються в світі і створюють загрозу руйнування всесвіту, звертають увагу на необхідність зосередити зусилля міжнародної громадськості на відвертання цієї загрози. Підвищення значення глобальних проблем зумовлює зростання взаємозалежності учасників світового співтовариства, робить усе людство в умовах суперечливої структури відносин між різними країнами, регіонами, партіями, суспільними рухами активно діючим об'єктом історичного руху. Будь-який соціальний прогрес можливий лише за умови вирішення світових глобальних проблем, відвернення їх загрози, яка накопчується на людство черговою хвилею⁹.

В складному і суперечливому сучасному світі інтенсивне наростання проблем у сфері глобальної політики в третьому тисячолітті підвело цивілізації до критичної межі. Історичний процес набув характеру відносної непередбачуваності. Складність ситуації у сучасному світі породжується загостренням світових соціально-політичних проблем, які пов'язані між собою і впливають на усі сфери життя суспільства. Відмова від використання сили, застосування ефективних гарантій економічної та екологічної безпеки, реалізація на практиці таких понять як: суверенітет, незалежність, рівні права, соціальний захист – це ті аспекти, які досліджуються політологами, соціологами, футурологами та іншими фахівцями. Всі країни світу, без винятку, пов'язані тією чи іншою мірою з різними аспектами існування суспільства. Україна також бере активну участь у цьому процесі.¹⁰

Для подолання негативів глобалістики з урахуванням світового теоретичного і практичного досвіду, власних умов і особливостей потрібний „рух назустріч” як західних ліберальних демократій, так і країн, які прагнуть позбутися бідності, тоталітаризму, економічної і політичної нестабільності. Доволі часто за розмовами про демократію, про вільний ринок фінансів, ресурсів, робочої сили криється жорстка політика захисту національних інтересів найбільш економічно розвинених держав. Ліберальні теорії глобального відкритого суспільства все частіше обґрунтовують економічний і політичний експансіонізм та гегемонізм вимогою відкриття кордонів країн другого і третього рівнів розвитку для безпосереднього втручання у внутрішні справи цих країн політичними, економічними та й військовими засобами.

Глобалізація світу несе і позитивні, і негативні наслідки. Добре, коли усі нації відчувають себе частиною людства, включені до глобальних інформаційних структур, до світової економіки і політики, але глобалізація веде до диктату наддержав, транснаціональних корпорацій, масових культур країн наддержав, звукує автономію національних держав.

Жорсткі зміни в економічному і політичному розвитку світової цивілізації можуть викликати адекватні протидії знедоленої частини людства, дати жорсткі відповіді на виклики еґоїстичних інтересів.

¹ Програма Україна – 2010. – К., 2000. – С. 3.

² Кузнецов В. Что такое глобализация? // Международная экономика и международные отношения. – 1998. – № 3. – С. 14.

³ Політологічний енциклопедичний словник. / Упорядник В.П. Горбатенко; за ред. Ю.С. Шемшученка, В.Д. Бабкіна, В.П. Горбатенка. – К., 2006. – С. 124.

⁴ Білорус О.Г., Лук'яненко Д.Г. та ін. Глобальні трансформації і стратегії розвитку: Колективна монографія. – К., 2001. – С.27.

⁵ Там само. – С. 19.

⁶ Михальченко М.І. та ін. Соціально-політична трансформація України. – К., 1998. – С. 26.

⁷ Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство / Збігнев Бжезінський; пер. з англ. А. Іщенко. – К.: Вид. дім „Киево-Могилянська академія”, 2006. – С. 3.

⁸ Боротьба з міжнародним тероризмом: Нормативна база / Упоряд. В.А. Ліпкан. – К.: КНТ, 2007. – С. 38.

⁹ Тоффлер Э. Третья волна. – М., 1999. – С. 67.

¹⁰ Арсенко А. Глобалізація чи поляризація: що чекає світ? // Урядовий кур'єр. – 2000. – 22 квітня. – С. 11.

УДК: 329.05(438)“194”

© Vavryniuk Andrzej (Luck)

WALKA POLITYCZNA O KSZTAŁT WSCHODNIEJ GRANICY POLSKI PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

На основі архівних документів і нелегальної преси проведено нове, досі не опубліковане дослідження поглядів політичних партій і товариств, щодо проходження державних кордонів Східної Польщі з Україною, яка в сорокових роках ХХ століття перебувала в складі СРСР.

Ключові слова: кордон, Українська Радянська Соціалістична Республіка, Англія, нелегальна преса, Союз Польських Патріотів, політична партія, демаркаційна лінія, Лондон, Москва.

Вавринюк А.

Взгляды политических партий и обществ, относительно прохождения государственных границ восточной Польши с Украиной в сороковых годах ХХ века

На основании архивных документов и нелегальной прессы проведено новое, доселе не опубликованное исследование взглядов политических партий и обществ, относительно прохождения государственных границ восточной Польши с Украиной, которая в сороковых годах ХХ века находилась в составе СССР.

Ключевые слова: граница, Украинская Советская Социалистическая Республика, Англия, нелегальная пресса, Союз Польских Патриотов, политическая партия, демаркационная линия, Лондон, Москва.

Vavryniuk A.

Political Views on borders of Eastern Poland with Ukraine after the WW II

Based on archive documents and underground press a new standpoint of political parties and groups was created. The standpoint was connected with the arrangement of the borders between Poland and Ukraine in 1940 s.

Key words: border, the Ukrainian Soviet Socialist Republic, England, underground press, Union of Polish Patriots, demarcation line, London, Moscow.

Aktualność i problematyka badań. Poruszana problematyka jest nieznaną, chociażby ze względu na fakt, iż wiele informacji zawartych w niniejszym opracowaniu dokonano w oparciu o analizę prasy podziemnej wydawanej często w niewielkim nakładzie. Fakt ten zasługuje na szczególną uwagę, ponieważ dotychczas nie doczekał się naukowego opracowania, z uwzględnieniem polskich dokumentów archiwalnych.

Brak jest opracowań naukowych na ten temat.

Przedmiotem badań było planowanie i przebieg zamiany terytoriów na podstawie umowy międzynarodowej. Praca – ze względu na nowatorski charakter, ma dostarczyć wiedzy merytorycznej na wyżej wymieniony temat.

Na potrzeby niniejszej pracy, jako punkt wyjścia, za granicę Polsko – Ukrainą przyjąłem granicę z 16 sierpnia 1945 r. zatwierdzoną w ramach umowy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską, a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich, w skład którego wchodziła wówczas Ukrainą Socjalistyczna Republika Radziecka.

Oprócz decyzji “wielkiej trójki” w sprawie przyszłej granicy Polski wypowiedało się wiele środowisk, których komunikaty lub omówienie miały swój oddźwięk w prasie podziemnej.

W 1943 r. Jeden z powielaczowych numerów “Agencji A” zamieścił informację, że „Zagadnienia stosunków polsko-sowieckich zajmuje czołowe miejsce w prasie PPR (Polska partia Robotnicza przyp. aut.). Wypowiedzi jej, dotyczące granic wschodnich Polski zgadzają się w zupełności ze stanowiskiem propagandy sowieckiej. Do pomyślnego zdaniem komuny dla narodu polskiego uregulowania tej kwestii stoją na przeszkodzie jedynie „awanturnicze matactwa reakcji” z Rządem Polskim na czele, który z zagadnienia granic wschodnich uczynił jeden z głównych punktów swej pseudonarodowej imperialistycznej polityki. „W ręku polskiej reakcji” głosi PPR – „problem granic wschodnich jest instrumentem antyludowej polityki zarówno w stosunkach wewnętrznych jak i międzynarodowych”¹. зшзгюдкелеп

Ten sam biuletyn na kolejnej stronie napisał: “Prezydium Polskiego Klubu Postępowego w Londynie wydało oświadczenie tej treści: “Oświadczenie rządu sowieckiego sformułowało w sposób jasny zagadnienie granic Polski. Do Polski powinny należeć ziemie etnicznie polskie. Obecnie w czasie wojny należałoby ustalić jedynie linię demarkacyjną. Granica ostateczna powinna być ustalona po ostatecznym zwycięstwie nad wrogiem na drodze układu obu stron. Polskie kółka demokratyczne w Anglii stwierdzają, że polityka rządu polskiego z Londynie pozbawiła Polskę najpoważniejszego sojusznika. Rząd Polski w Londynie przez swe instrukcje dla krajowego ruchu podziemnego przygotowuje wojnę domową. Jedyną drogą dla Narodu Polskiego jest bezlitosna walka z faszyzmem. Czerwona Armia naród winien powitać jako armię wyzwolicielką”².

“Wolna Polska”, organ Związku Patriotów Polskich, wychodzący w Moskwie, stwierdza: “że emigracja polska w Zw. Sowieckim znalazła drogę, prowadzącą do wyzwolenia Ojczyzny. Polityka londyńskich emigrantów pchająca wbrew woli narodu do walki ze Zw. Sowieckim, stawia na porządku dziennym sprawę tworzenia demokratycznej reprezentacji polskiej zagranicą”³.

Należy również dodać, że znacznie wcześniej, bo 27 lipca 1944 r., Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego i Rząd Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich zawarły umowę o polsko-ukraińskiej